

народження, оточуючи світом тощо. Все те, що ми можемо назвати ідентичністю. А з іншого боку, інфантильна схильність до перейняття маркерів інших культур, яка повсякчас змушує уникати ідентичності та замість її ствердження приводить до розпорошення, а відтак і втрати.

Список використаних джерел:

1. Канкліні Г.Н. Уявлена глобалізація. Київ, Ніка-Центр, 2016. 264 с.

ГУМЕНЮК Юлія,

*здобувач, асистент кафедри теоретичної і практичної філософії
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ДИСКУРС ЩОДО ПРОБЛЕМИ КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ АЛЬТРУЇЗМУ

XXI століття - час, в якому альтруїзм як специфічне явище свідомості та поведінки став предметом філософських, соціологічних, етологічних та психологічних досліджень та інтерпретацій, які характеризуються принциповими методологічними суперечностями. Сьогодні реалізацію деяких концепцій альтруїзму можна розглядати як соціальні проекти або прогнозування, деякі як соціальні утопії. Враховуючи те, що на даному етапі розвитку суспільства здебільшого переважає орієнтація його на «економічний ефект», стає очевидним, що «...при прийнятті рішень люди керуються не соціокультурними цінностями, а прагматичними, економічними» [1, с.9]. Через це, в наш час етико-філософський аналіз концепцій альтруїзму, бачиться найбільш актуальним. Тут альтруїстична поведінка людини розглядається, виходячи з морально-етичних позицій, в основі яких стоїть моральний закон І. Канта про те, що існують деякі стабільні моральні максими, які залишаються непохитними в різні часи і в різних культурах [2]. Важливо додати, що в рамках цього підходу викарбувались три основні принципи: справедливості («Вчиняй так, щоб інтерес іншого не ставав для тебе засобом досягнення власних

цілей»); поваги («У своїх вчинках не утискай інтереси і права іншого»); співучасті («Чини так, щоб інтерес іншого ставав ціллю твого вчинку»).

Цінною в контексті заявленої проблематики є наукова праця В. Кейсельмана «Межі альтруїзму» [3], в якій представлено чотири концептуальні підходи до альтруїзму: етологічний; особистісний (психологічний); соціальний; етико-філософський, які диференціюються по тому, на що звертається увага при дослідженні альтруїзму. Так в соціальний і етологічний підходи закладений принцип еволюціонізму, втім етологічний погляд більше спрямований на виявлення праформ альтруїзму в філогенезі; інстинктивних, наслідуваних патернів альтруїстичної поведінки у людини; порівняльне дослідження різних альтруїстичних схем у людини і тварин. В межах соціального і психологічного підходів аналізуються архаїчні форми альтруїстичної поведінки в різних культурах, вивчаються соціальні прототипи альтруїзму, досліджуються соціальні норми, які сприяють засвоєнню правил взаємодопомоги тощо. Окремо, в рамках психології акцент робиться на суб'єктивну картину альтруїстичної дії, досліджуються переживання, емоції альтруїста; вивчаються мотивація, альтруїстичні установки і ті механізми, які забезпечують альтруїстичну поведінку. На стику психології і етико-філософського підходу проводяться дослідження особистості, яка вчиняє альтруїстично. Сам же етико-філософський підхід розглядає альтруїстичний вчинок в широкому соціальному контексті, в межах якого він здійснюється. В цьому руслі вивчається сутність альтруїзму та місце його в системі цінностей, моральне забезпечення у співвідношенні із загальнолюдськими нормами.

Таким чином, очевидною є потреба у виробленні мови міждисциплінарного спілкування. Утворений бар'єр між природознавством і сферою соціально-гуманітарного знання має предметне і методологічне підґрунтя, яке має бути подолане. Сьогодні ця проблема стала однією із центральних у філософських дискусіях про подальший розвиток сучасної науки і суспільства, в яких приймають участь провідні вчені різних галузей знань. У

процесі взаємного наближення методів і концептуальних основ природничих і гуманітарних наук особливе місце належить сучасній біології, точніше, її розлогій міждисциплінарній сфері дослідження людських природних (тваринних) і гуманітарних культурних (духовних) цінностей. Аналіз теоретико-методологічних підходів до вивчення альтруїзму у суміжних із філософією науках дає нам підстави запропонувати міждисциплінарне інтегрування біологічних, психологічних, соціальних та соціологічних теорій, пронизуючи їх етико-філософським аналізом існуючих концепцій альтруїзму, що з одного боку буде враховувати пояснення альтруїстичної поведінки, а з іншого – дозволить віднайти своє місце у вивченні тих сторін феномену альтруїзму, які зазвичай знаходяться поза увагою.

Список використаних джерел:

1. Дротянко Л. Г. Концепції постмодерну: соціальний проєкт? Соціальне прогнозування? Утопія? *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія*. Вип. 1 (37). К. : НАУ, 2023. С. 5-10.
2. Кант І., *Моральний закон: основи метафізики моралі*, перекладено та проаналізовано Х.Дж. Патон (Оксфорд: Routledge, 2013).
3. Кейсельман (Дорожкін) В. Р. Грани альтруїзму. – Київ. : Фенікс, 2016. – 320 с.

ДРОТЯНКО Любов,

доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Державного університету «Київський авіаційний інститут», м. Київ

ДИАЛОГ ЯК НОРМА КОМУНІКАЦІЇ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Соціальне життя людей має комунікативний характер, навіть коли людина залишається наодинці із собою, адже вона не перестає розмірковувати про минулі події, чи про сьогоднішні справи, чи про завтрашній день. Її розмірковування ґрунтуються на внутрішньому мовленні. Людина перебуває у деякому внутрішньому діалозі з людьми, з якими або вже вступала у взаємодію, або їй ще доведеться